

Preek Verwondering paasviering bij Nijkleaster

Uit de doeken

Beste mensen,

1.

Hier zitten we. In deze oude, vaak koude kerk van Jorwert op de overgang van Stille Zaterdag op Paasmorgen. Vanuit het donker (als alles duister is) naar deze beschutte plek. Een schuilplaats in dit moment van overgang. Misschien gaat het niet eens zozeer om dit moment zelf, maar om de ervaring die erachter verscholen ligt. Namelijk dat er in tijden van donkerte iets van licht kan gloren; dat er in tijden van onmacht iets van kracht door steen heen kan breken; dat er in tijden van ontluistering iets van geloof kan ontstaan.

Heel voorzichtig zie je dit gebeuren bij de drie spelers in het drama rondom het graf: Maria, Simon Petrus en de leerling van wie Jezus veel hield. Ze komen, terwijl het nog donker is, bij het graf en weten niet wat ze eraan hebben. En ze reageren ieder op eigen wijze. Maria is de eerste getuige. Zij snelt terug, zoekt verbinding, en deelt haar ontzetting. Simon Petrus en de andere leerling lijken er een wedstrijd van te maken: de ene is eerst bij het graf maar de andere gaat eerst in het graf. Tsjja, het zijn mannen hè: prestatie, autoriteit en durf. Ze geloven, staat er, maar tegelijk begrijpen ze er niets van. Zij gaan weer terug naar huis, terwijl Maria dicht bij het graf blijft staan. Ze huilt, zo blijkt uit het vervolg.

Dit lege graf is zo ongewoon en verwarrend, het roept divers gedrag op. Gelukkig maar, wij reageren immers ook op onze eigen wijze. Take, o take me as I am. Neem mij aan zoals ik ben. Dat zingen wij hier op deze plek te pas en te onpas als gebed om te mogen zijn wie we zijn. Dat wij onze eigen weg mogen gaan en vinden. Dat wij hier ruimte krijgen om zelf uit te vogelen wat wij zelf willen, moeten, en eventueel om te vernemen wat God met ons zou willen. En wanneer er dan iets gloort, door steen heen breekt en van geloof of vertrouwen ontstaat dan is er eerst verwarring, ongeloof en twijfel. Het zal toch niet, het kan toch niet waar zijn...

Fluitmuziek van het lied Wynsels (Windsels)

2.

Hier zitten we. In deze oude, vaak koude kerk van Jorwert op de overgang van Stille Zaterdag op Paasmorgen. En we lezen een oeroude tekst uit de Bijbel. Het verhaal gaat dat het graf van Jezus leeg was, die nacht, die morgen. En dat dat lege graf mensen op gang bracht, in beweging, heen en weer. Dat het geloof opriep en ongeloof tegelijk. Verwarring, twijfel, tranen.

Door al die emoties heen vergeet je de doeken bijna. Ja, vergeet die 'linnen doeken' (de windsels) niet, ze spelen een prominente rol. Er staat namelijk dat ze in het graf linnen doeken zagen liggen en dat de doek die Jezus' gezicht bedekt had niet bij de andere doeken lag, maar apart opgerold op een andere plek. Weggelegd, afgelegd.

Linnen doeken. In het bekende geboorteverhaal van Jezus staat dat Maria, zijn moeder, hem in doeken wikkelde en in een kribbe, een voerbak, legde. Wanneer Jezus' lichaam van het kruis wordt gehaald, staat dat ze zijn dode lichaam in linnen doeken wikkelden en in een nieuw graf legden. In doeken gewikkeld, van kribbe tot graf.

Ook in het verhaal van de opstanding van Lazarus, dat al veel eerder in het Johannes evangelie wordt verteld, gaat het over een graf en over linnen doeken. Daar wordt Jezus' opstanding als het ware al geoefend. Lazarus is overleden en ligt reeds dagen in het graf. Jezus beveelt de steen voor het graf van zijn gestorven vriend Lazarus weg te halen en roept: 'Lazarus, kom naar buiten!' En dan staat er: De dode kwam tevoorschijn, zijn handen en voeten in linnen gewikkeld, en zijn gezicht bedekt door een doek. Jezus zei tegen de omstanders: 'Maak de doeken los, en laat hem gaan.' (Johannes 11: 44).

Lazarus is aan handen en voeten gebonden. Hij heeft Jezus' roep nodig: 'Lazarus kom naar buiten'. Maar dat niet alleen! Jezus beveelt de mensen om Lazarus heen: 'Maak de doeken los en laat hem gaan'. Met andere woorden: Lazarus heeft niet alleen Jezus nodig maar ook de andere mensen. Die moeten hem losmaken, vrij maken, bevrijden van de banden die hem gevangen houden, knellen.

Bij de opstanding van Jezus is het anders. Bewust en expliciet staat er dat de doeken al zijn afgelegd en dat de zweetdoek apart opgerold ligt. In de beschrijving van deze doeken wordt het unieke van Jezus opstanding verteld. Er is hier geen stem die roept, noch zijn er anderen die hem los helpen te maken. Jezus gaat alleen door de diepte heen. Achter de steen van het graf speelt zich het kosmische gevecht, het mysterie af. Namelijk de bevrijding van wat hem bindt en gevangenhoudt. Achter de steen van het graf heeft zich de ontkenning afgespeeld!

Jezus wordt gewikkeld in doeken van kribbe tot graf maar bevrijdt zich, of wordt bevrijd tot nieuw leven. Tot een leven van liefde en vergeving, van recht en vrede. Tot een leven voorbij de strijd en de stress, de schuld en schaamte.

Fluïtmuziek van het lied Wynsels (Windsels)

3.

Hier zitten we. In deze oude, vaak koude kerk van Jorwert op de overgang van Stille Zaterdag op Paasmorgen. Zijn we daarom hier? Vanwege een koppig verzet, een kwetsbaar verlangen, een stoere onmacht om los te breken, om vrij te zijn van de banden die ons binden en verstikken? Om in het spoor van Jezus vrij te worden? Dat wij zelf verlangen naar die schreeuw van Jezus aan ons: 'Kom naar buiten'. Dat wij ernaar verlangen dat Hij aan anderen opdraagt om ons te helpen: 'maak de doeken los en laat hem, laat haar, gaan!'

Jezus heeft het verhaal over God voor ons uit de doeken gedaan. Hij is ons voorgegaan en heeft het ons voorgedaan. Nu zijn wij aan de beurt, nu is het aan ons. Aan een oeroud verhaal uit de Bijbel alleen hebben we niet zoveel. Daar hebben niet veel aan als het niet gaat over ons leven in deze geweldige grote wereld. Daar hebben we niet veel aan als het niet gaat over ons leven met de mensen om ons heen. Daar hebben we niet veel aan als het niet gaat om ons eigen geestelijk leven, als het niet gaat om onze ziel.

De uitnodiging ligt in deze nacht klaar en een stem klinkt: 'Kom uit je graf, maak de doeken los en ga!'

Ik nodig je vanavond uit om stil te staan bij waar je zelf vrij van wilt worden, wat je los wilt laten. Of los wilt laten maken. Wat is jouw verlangen naar bevrijding? Je hebt zelf een windsel ontvangen dat je straks kunt afleggen als je wilt. Wie weet wil je het zelf afleggen, wie weet vraag je iemand om je te helpen.

Wij vieren vanavond, voorzichtig en in het donker nog, de opstanding van Jezus. Hij heeft het verhaal van God uit de doeken gedaan. Nu mogen wijzelf uit de kast, uit het graf komen. Nu mogen wij zelf tevoorschijn komen, ons uit de doeken laten doen!

Amen

ds. Hinne Wagenaar
Nijkleaster, paasfeest 2018